

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 8.7.2009
KOM(2009) 338 v konečném znění

2009/0101 (CNS)

Návrh

RÁMCOVÉHO ROZHODNUTÍ RADY

o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení

{SEK(2009) 915}

{SEK(2009) 916}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. Úvod

1. Cílem tohoto návrhu rámcového rozhodnutí Rady je stanovit společné minimální normy týkající se práva na tlumočení a překlad uplatňovaného při trestním řízení v celé Evropské unii. Návrh je plánován jako první krok v řadě opatření, jež nahrazují návrh rámcového rozhodnutí Rady o určitých procesních právech při trestním řízení v celé Evropské unii (KOM(2004) 328 ze dne 28. dubna 2004) předložený Komisí v roce 2004. Uvedený návrh se stahuje po řádném oznámení této skutečnosti Radě a Evropskému parlamentu. Navzdory tříleté diskusi v pracovní skupině Rady se o něm nepodařilo dospět k dohodě, a proto se od něj po neplodných jednáních v Radě ve složení pro spravedlnost v červnu 2007 prakticky upustilo. Za obecně přijatelný způsob, jak pokročit kupředu, je v současnosti považován postupný přístup, který rovněž přispěje k postupnému vytváření jistoty a pomůže při posílení vzájemné důvěry. Tento návrh je tedy třeba chápat jako součást souborného balíčku právních předpisů, jejichž cílem je stanovit minimální soubor procesních práv při trestním řízení v Evropské unii. Návrh z roku 2004 obsahoval kromě práva na bezplatné tlumočení a překlad také právo na právní poradenství, právo na informace o právech dotčené osoby (prohlášení o právech), právo ohrožených obžalovaných osob na zvláštní péči, právo na styk s konzulárními úřady a právo kontaktovat rodinné příslušníky. V tomto návrhu se Komise rozhodla zaměřit na právo na tlumočení a překlad, protože z diskusí o návrhu z roku 2004 vyplynulo, že jde o nejméně kontroverzní právo a že na toto téma jsou dostupné informace a výsledky výzkumu.
2. Tímto návrhem se mají zlepšit práva osob podezřelých ze spáchání trestného činu, které nerozumí jazyku používanému v trestním řízení a tímto jazykem nemluví. Společné minimální normy pro tato práva by měly usnadnit uplatňování zásady vzájemného uznávání.
3. Pokud jde o právní základ, návrh vychází z čl. 31 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii. Ustanovení tohoto článku říká, že EU může pro zajištění slučitelnosti příslušných předpisů členských států vypracovat „společný postup“, pokud je to nezbytné ke zlepšení spolupráce. Pro justiční spolupráci, zejména pokud jde o vzájemné uznávání, je nezbytná vzájemná důvěra. Ke zlepšení vzájemné důvěry, a tím i spolupráce, je určitá míra slučitelnosti potřebná.
4. Právo na tlumočení a překlad, které je zakotveno v Evropské úmluvě o lidských právech a základních svobodách (EÚLP), má zásadní význam pro osobu obviněnou ze spáchání trestného činu, která nerozumí jazyku, v němž je trestní řízení vedeno, aby takový podezřelý věděl, jaká obvinění jsou proti němu vznesena a porozuměl řízení. Podezřelý musí být schopen porozumět, z čeho je obviněn. Je třeba zajistit překlad podstatných procesních dokumentů. V souladu s EÚLP musí být pomoc tlumočníka a překladatele poskytována bezplatně.
5. Posouzení dopadů

K návrhu bylo vypracování posouzení dopadů (dokument SEK(2009) 915). Dne 27. května 2009 posouzení dopadů vyhodnotil a následně schválil výbor pro posouzení dopadů. Doporučení výboru a jejich využití lze nalézt v odstavci 25 posouzení dopadů (http://ec.europa.eu/governance/impact/practice_en.htm). Byly navrhovány následující možnosti:

a) Zachování *statu quo* by nepředstavovalo žádnou činnost na úrovni EU. Současný stav, kdy členské státy mají dodržovat povinnosti vyplývající z EÚLP, by mohl nadále trvat. Byla by ovšem vnímána nerovnováha mezi orgány činnými v trestním řízení a obviněným, která dosud snižovala míru vzájemného uznávání. Ekonomické dopady by byly zanedbatelné.

b) Nelegislativní opatření jako doporučení by podpořila výměnu informací mezi členskými státy a umožnila by zjistit osvědčené postupy. Tato možnost by vedla k lepšímu povědomí o normách stanovených v Evropské úmluvě o lidských právech šířením a doporučováním postupů, které napomáhají dosahování souladu. Takto by nebylo dosaženo dalšího sbližování právních standardů.

c) Nový nástroj pokrývající všechna práva, tak jak byla obsažena v návrhu z roku 2004. Jeho provedení členskými státy, kontrola Komisí a možnost podání opravného prostředku k Evropskému soudnímu dvoru by napomohla překonat rozdíly v dodržování EÚLP a podporovat vzájemnou důvěru. Tato možnost by měla dvojí dopad na hospodářství, zaprvé náklady na uvedení v činnost služeb, aby bylo zaručeno dodržování práv, a zadruhé, přínos ve formě snížených nákladů na odvolací řízení.

d) Opatření omezené na přeshraniční věci by bylo prvním krokem. Tato možnost by vyžadovala důkladné uvážení, aby se vyřešil problém případného nerovného zacházení s osobami podezřelými ze spáchání trestného činu v přeshraničních věcech oproti osobám podezřelým v čistě vnitrostátních řízeních. Stejně jako předchozí možnost by měla dvojí dopad na hospodářství, zaprvé náklady na uvedení v činnost služeb, aby bylo zaručeno dodržování práv, a zadruhé, přínos ve formě snížených nákladů na odvolací řízení; ovšem v menší míře, protože je méně ambiciózní.

e) Postupný přístup začínající opatřeními v oblasti přístupu k tlumočení a překladu. Zahrnoval by nové rámcové rozhodnutí, které by od ČS vyžadovalo, aby stanovily minimální standardy pouze pro přístup k tlumočení a překladům. Tato možnost je upřednostňovaná. Tato možnost by měla dvojí dopad na hospodářství, zaprvé náklady na uvedení v činnost služeb, aby bylo zaručeno dodržování práv, a zadruhé, přínos ve formě snížených nákladů na odvolací řízení.

Z posouzení dopadů vyplývá, že přednost má kombinace možností b) a e), protože maximalizuje synergie mezi legislativními a nelegislativními opatřeními. Toto rámcové rozhodnutí by proto mělo být v budoucnosti doplněno o dokument obsahující osvědčené postupy.

2. SOUVISLOSTI

6. Článek 6 Smlouvy o Evropské unii stanoví, že Unie ctí základní práva zaručená Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a ta, jež vyplývají z ústavních tradic společných členským státům. V prosinci 2000 Evropský parlament, Rada a Komise rovněž společně podepsaly a slavnostně vyhlásily Listinu základních práv Evropské unie.

7. V závěrech předsednictví Evropské rady ze zasedání v Tampere¹ se uvádí, že vzájemné uznávání by mělo být základním kamenem justiční spolupráce, a také, že vzájemné

¹ Ze dnů 15. a 16. října.

uznávání „...a nezbytné sblížování právních předpisů by usnadnilo [...] soudní ochranu práv jednotlivce“².

8. Komise ve sdělení Radě a Evropskému parlamentu ze dne 26. července 2000 o vzájemném uznávání pravomocných rozsudků v trestních věcech³ uvedla, že „je proto nezbytné nejenom zajistit, aby zacházení s podezřelými a právo na obhajobu neutrpělo prováděním zásady [vzájemného uznávání], ale dokonce zaručit zlepšení daných záruk v řízení“.
9. Tato myšlenka byla dále podpořena programem opatření k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí ve věcech trestních⁴, který přijala Rada a Komise. Tento program poukázal na to, že „vzájemné uznávání ve velké míře závisí na řadě parametrů, které podmiňují jeho účinnost“.
10. Mezi tyto parametry patří mechanismy na ochranu práv podezřelých (parametr 3) a definice společných minimálních norem nezbytných pro snazší uplatňování zásady vzájemného uznávání (parametr 4). Tento návrh rámcového rozhodnutí je vyjádřením cíle, jímž je zlepšení ochrany práv jednotlivce.

3. PRÁVO NA PŘEKLAD A NA TLUMOČENÍ PODLE EVROPSKÉ ÚMLUVY O ZÁKLADNÍCH PRÁVECH

11. Článek 5 EÚLP – Právo na svobodu a osobní bezpečnost – stanoví, že:

*„1. Každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost. Nikdo nesmí být zbaven svobody kromě následujících případů, pokud se tak stane v souladu s řízením stanoveným zákonem:
(...)*

f) zákonné zatčení nebo jiné zbavení svobody osoby ... proti níž probíhá řízení o ... vydání.

2. Každý, kdo je zatčen, musí být seznámen neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, s důvody svého zatčení a s každým obviněním proti němu.

(...)

4. Každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, má právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné.

Článek 6 – Právo na spravedlivé řízení – stanoví, že:

„3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

a) být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu;

(...)

² Bod 33 závěrů.

³ KOM(2000) 495, 29.7.2000.

⁴ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

e) mít bezplatnou pomoc tlumočníka, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví."

V Listině základních práv Evropské Unie jsou tato práva zohledněna v článku 6 a v člancích 47 až 50.

12. Evropský soud pro lidská práva v souvislosti s článkem 6 EÚLP rozhodl, že obviněný má právo na bezplatné tlumočení, a to i v případě, že je uznán vinným, že má právo obdržet dokumenty popisující obvinění v jazyce, jemuž rozumí, že tlumočení musí být takové úrovně, aby mohl porozumět řízení, a že tlumočník musí být kompetentní. Právo obviněného na bezplatné tlumočení i v případě, že byl odsouzen, bylo založeno rozhodnutím v případě *Luedicke, Belkacem a Koç v. Německo*⁵. V případě *Kamasinski v. Rakousko*⁶ bylo stanoveno, že poskytnuté tlumočnické služby by měly být na takové úrovni, aby obžalovanému umožnily rozumět řízení, které je proti němu vedeno, a obhajovat se. Toto právo se vztahuje na písemné materiály a na přípravné řízení. Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že úroveň tlumočení musí být „přiměřená“ a že podrobnosti obvinění musí být dané osobě sděleny v jazyce, jemuž rozumí (*Brozicek v. Itálie*⁷). Je povinností soudních orgánů prokázat, že obviněný přiměřeně mluví jazykem soudu, a není povinností obviněného prokázat, že tomu tak není⁸. Tlumočník musí být kompetentní a soudce musí zaručit spravedlivé řízení (*Cuscani v. Spojené království*⁹).

4. ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

13. Návrh rámcového rozhodnutí stanoví základní povinnosti a vychází z EÚLP a judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Fórum pro úvahy o mnohojazyčnosti a odborné přípravě tlumočnicků¹⁰ vypracovalo zprávu obsahující doporučení týkající se kvality tlumočení a překladu. Tato zpráva byla výsledkem schůzek tohoto fóra svolaných generálním ředitelstvím Komise pro tlumočení v roce 2008, jejichž cílem bylo určit, zda je potřeba přijmout nějaká opatření, a pokud ano, o jaká by se mělo jednat. Fórum dospělo k závěru, že taková potřeba existuje, a vypracovalo doporučení, jak zlepšit poskytování služeb kompetentních a kvalifikovaných tlumočnicků v trestním řízení. Mezi doporučeními se objevila například potřeba studijního plánu v oboru soudního tlumočnictví a systému jmenování, certifikace a registrace soudních tlumočnicků.

Článek 1 – Oblast působnosti

⁵ 28. listopadu 1978, řada A č. 29. „46. Soud tedy shledal, že obvyklý význam pojmu [...] „bezplatný“ v čl. 6 odst. 3 písm. e) [...] je potvrzen předmětem a účelem článku 6. Soud dospěl k závěru, že právo každé osoby, jež nemluví jazykem používaným u soudu, nebo tomuto jazyku nerozumí, chráněné v čl. 6 odst. 3 písm. e), obsahuje právo na bezplatnou pomoc tlumočníka, aniž by se od této osoby zpětně vyžadovala úhrada takto vzniklých nákladů.“

⁶ 19. prosince 1989, řada A č. 168.

⁷ 19. prosince 1989, (10964/84), Sb. rozh. 1989, s. 23.

⁸ „41[...] Italské soudní orgány měly přijmout opatření k jeho dodržení, aby bylo zajištěno dodržení požadavků stanovených v čl. 6 § 3 písm. a) (čl. 6-3-a), pokud neměly možnost dokázat, že žadatel ve skutečnosti ovládal italštinu v takové míře, aby z oznámení pochopil význam listu, kterým mu byly oznámeno obvinění vznesené proti němu. Ve spisových dokumentech ani ve výpovědích svědků vyslechnutých dne 23. dubna 1989 o tom nejsou žádné důkazy. V tomto bodě došlo tedy k porušení čl. 6 § 3 písm. a) (čl. 6-3-a).“

⁹ 24. září 2002, č. 3277/96.

¹⁰ http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf.

14. Toto rámcové rozhodnutí se vztahuje na všechny osoby podezřelé ze spáchání trestného činu, a to až do vynesení konečného rozsudku (včetně všech opravných prostředků). Pro takové osoby se v něm používá výrazu „podezřelý“. Jedná se o účelový výraz používaný bez ohledu na to, jak jsou tyto osoby označovány ve vnitrostátních trestních řízeních.
15. Jelikož z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že článek 6 Evropské úmluvy o lidských právech by se měl vztahovat na osoby vyslychané v souvislosti s trestnými činy bez ohledu na to, zda byly formálně obviněny, spadají do oblasti působnosti tohoto ustanovení i osoby zatčené či zadržené v souvislosti s obviněním z trestného činu. Uvedená práva platí od okamžiku, kdy je dotčené osobě sděleno, že je podezřelá ze spáchání trestného činu (např. při zatčení nebo pokud podezřelý již nesmí opustit policejní vazbu).

Článek vysvětluje, že se návrh vztahuje také na případy týkající se evropského zatýkacího rozkazu. Skutečnost, že působnost rámcového rozhodnutí se na tyto případy vztahuje, je důležitá, protože rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu se těmito právy zabývá jen obecně. V tomto smyslu se návrhem rozvíjí článek 5 EÚLP.

Článek 2 – Právo na tlumočení

16. Tento článek stanoví základní zásadu, že tlumočení by mělo být poskytováno během vyšetřovací a soudní fáze řízení, tj. během policejního výslechu, jednání před soudem a každého předběžného jednání nebo odvolání. Toto právo se rozšiřuje na právní poradenství poskytované podezřelému, pokud jeho právní zástupce hovoří jazykem, jemuž tato osoba nerozumí.

Článek 3 – Právo na překlad podstatných dokumentů

17. Aby bylo zaručeno spravedlivé trestní řízení, má podezřelý právo na překlad podstatných dokumentů. V případě *Kamasinski v. Rakousko*¹¹ Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že právo na tlumočení se vztahuje na „písemné materiály“ a že obviněný by měl být dostatečně obeznámen s případem, aby se mohl hájit¹². Dokumenty podstatné pro trestní řízení by proto měly zahrnovat obžalobu nebo obvinění a všechny důležité písemné materiály jako výpovědi hlavních svědků, které jsou nezbytné, aby obviněný byl „podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu“ v souladu s čl. 6 odst. 3 písm. a) EÚLP. Měl by být rovněž zajištěn překlad příkazu k zadržení nebo jakéhokoli opatření omezujícího osobní svobodu dotčené osoby a rozsudku, které jsou pro tuto osobu nezbytné, aby mohla uplatňovat právo na odvolání (viz článek 2 protokolu č. 7 k úmluvě).

¹¹ Ze dne 19. prosince 1989, řada A č. 168.

¹² „74. Právo [...] na bezplatnou pomoc tlumočnicka se vztahuje nejen na ústní výpověď učiněnou před soudem, ale i na písemný materiál a na přípravné řízení. Ustanovení odst. 3 písm. e) (čl. 6-3-e) vyjadřuje, že osoba „obviněná ze spáchání trestného činu“, která nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví, má právo na bezplatnou pomoc tlumočnicka při překladu nebo tlumočení všech takových dokumentů nebo výpovědí použitých během řízení vedeného proti němu, jimž musí nezbytně porozumět nebo jež je potřebné přeložit do jazyka soudu, aby byl zaručen spravedlivý proces. [...] Ustanovení odst. 3 písm. e) (čl. 6-3-e) však nezachází tak daleko, aby požadovalo písemný překlad všech písemných důkazů během řízení. Pomoc tlumočnicka by měla být poskytnuta v takovém rozsahu, aby umožnila obžalovanému seznámit se s řízením, které je proti němu vedeno a obhajovat se, zejména tak, že soudu předloží svou verzi událostí. S ohledem na potřebu, aby právo zaručené v odst. 3 písm. e) (čl. 6-3-e) bylo praktické a účinné, mají příslušné orgány nejen povinnost jmenovat tlumočnicka, ale pokud k tomu vyzývají určité okolnosti, je také rozšířit o následnou kontrolu nad přiměřeností poskytovaného tlumočení (viz rozsudek v případě Artico).“

Při řízení týkajícím se výkonu evropského zatýkacího rozkazu by evropský zatýkací rozkaz měl rovněž být přeložen.

Článek 4 – Členské státy nesou náklady na tlumočení a překlad

18. Tento článek stanoví, že náklady na tlumočení a překlad nese členský stát. Právo obviněného na bezplatné tlumočení i v případě, že byl uznán vinným, bylo založeno rozhodnutím v případě *Luedicke, Belkacem a Koç v. Německo*¹³.

Článek 5 – Kvalita tlumočení a překladu

19. Tento článek stanoví základní požadavky na zaručení kvality tlumočení a překladu. Příslušná doporučení jsou uvedena ve zprávě Fóra pro úvahy o mnohojazyčnosti a odborné přípravě tlumočnicků¹⁴.

Článek 6 - Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany

20. Účelem tohoto článku je zajistit, aby stanovení společných minimálních norem v souladu s tímto rámcovým rozhodnutím nevedlo ke snížení norem v některých členských státech a aby byly zachovány normy stanovené Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv. Členské státy mohou nadále zcela libovolně přijímat normy nad rámec norem dohodnutých v tomto rámcovém rozhodnutí.

Článek 7 – Provádění

21. Tento článek stanoví, že členské státy musí provést toto rámcové rozhodnutí do **x /xx/ 20xx** a ve stejné lhůtě musí sdělit Radě a Komisi znění předpisů, kterými do svého vnitrostátního práva toto rámcové rozhodnutí provádějí.

Článek 8 – Zpráva

22. Do **XX** měsíců po provedení tohoto rámcového rozhodnutí musí Komise předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu hodnotící, do jaké míry přijaly členské státy opatření nezbytná k dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím, společně s případnými legislativními návrhy.

Článek 9 – Vstup v platnost

23. Článek stanoví, že toto rámcové rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

5. ZÁSADA SUBSIDIARITY

24. Cíle návrhu nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, protože návrh má podpořit vzájemnou důvěru mezi nimi, a proto je důležité dohodnout se na společných minimálních normách platných v celé Evropské unii. Návrh sblíží podstatné procesní

¹³ „46. Soud tedy shledal, že obvyklý význam pojmu [...] „bezplatný“ v čl. 6 odst. 3 písm. e) [...] je potvrzen předmětem a účelem článku 6. Soud dospěl k závěru, že právo každé osoby, jež nemluví jazykem používaným u soudu, nebo tomuto jazyku nerozumí, chráněné v čl. 6 odst. 3 písm. e), obsahuje právo na bezplatnou pomoc tlumočnicka, aniž by se od této osoby zpětně vyžadovala úhrada takto vzniklých nákladů.“

¹⁴ Viz poznámka pod čarou 10.

předpisy týkající se tlumočení a překladu při trestním řízení s cílem budovat vzájemnou důvěru. Návrh je proto v souladu se zásadou subsidiarity.

6. ZÁSADA PROPORCIONALITY

25. Návrh je v souladu se zásadou proporcionality, protože se omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení uvedených cílů na evropské úrovni a nepřekračuje rámec toho, co je pro tento účel nezbytné.

Návrh

RÁMCOVÉHO ROZHODNUTÍ RADY

o právu na tlumočení a překlad při trestním řízení

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o Evropské unii, a zejména na čl. 31 odst. 1 písm. c) této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Evropská unie si stanovila cíl vytvořit a udržovat prostor svobody, bezpečnosti a práva. Podle závěrů Evropské rady ze zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999, a zejména bodu 33 těchto závěrů, by měla být zásada vzájemného uznávání základním kamenem soudní spolupráce v občanských i trestních věcech v rámci Evropské unie.
- (2) Dne 29. listopadu 2000 Rada v souladu se závěry zasedání v Tampere přijala Program opatření pro uplatňování zásady vzájemného uznávání rozhodnutí ve věcech trestních¹⁵. V úvodu programu opatření se prohlašuje, že cílem vzájemného uznávání je „posílit spolupráci mezi členskými státy, ale také zlepšit ochranu práv jednotlivce“.
- (3) Provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v trestních věcech předpokládá, že členské státy budou mít vzájemnou důvěru ve své systémy trestního soudnictví. Rozsah uplatňování vzájemného uznávání do značné míry závisí na mnoha parametrech, mezi něž patří „mechanismy na ochranu práv [...] podezřelých“¹⁶ a společné minimální normy nezbytné pro snazší uplatňování zásady vzájemného uznávání.
- (4) Vzájemné uznávání lze úspěšně provádět pouze v prostředí vzájemné důvěry, kdy nejen soudní orgány, ale i účastníci trestního řízení považují rozhodnutí soudních orgánů jiných členských států za rovnocenná s vlastními rozhodnutími, k čemuž je nezbytná „nejen důvěra v přiměřenost předpisů partnera, ale i důvěra v to, že tyto předpisy budou správně uplatňovány“¹⁷.

¹⁵ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

¹⁶ Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 10.

¹⁷ KOM(2000) 495, 26.7.2000, s. 4.

- (5) Přestože všechny členské státy jsou stranami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropské úmluvy o lidských právech“), zkušenost ukázala, že tato skutečnost ne vždy zaručuje dostatečnou úroveň důvěry v systémy trestního soudnictví jiných členských států.
- (6) Ustanovení čl. 31 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii umožňuje „zajišťování slučitelnosti příslušných předpisů členských států, pokud je to nezbytné ke zlepšení [soudní spolupráce v trestních věcech]“. Společné minimální normy by měly přispívat k větší důvěře v systémy trestního soudnictví všech členských států, což by se obratem mělo projevit v účinnější soudní spolupráci v atmosféře vzájemné důvěry.
- (7) Tyto společné normy by se měly vztahovat na oblast tlumočení a překladu při trestním řízení. Aby byla posílena nezbytná důvěra mezi členskými státy, v tomto rámcovém rozhodnutí se stanoví základní společné normy týkající se tlumočení a překladu při trestním řízení v Evropské unii, které odrážejí zvyklosti členských států při uplatňování příslušných ustanovení Evropské úmluvy o lidských právech.
- (8) Právo na tlumočení a překlad pro ty osoby, které nerozumějí jazyku trestního řízení, jsou zakotvena v člancích 5 a 6 Evropské úmluvy o lidských právech, které ve své judikatuře vyložil Evropský soud pro lidská práva. Ustanovení tohoto rámcového rozhodnutí umožňují uplatňování těchto práv v praxi.
- (9) Toto rámcové rozhodnutí by mělo zajistit, aby práva podezřelého, který nemluví jazykem trestního řízení nebo tomuto jazyku nerozumí, rozumět obviněním vzneseným proti němu a trestnímu řízení, aby mohl vykonávat svá práva, byla chráněna prostřednictvím poskytnutí bezplatné a přesné jazykové pomoci. Tato pomoc by měla být v případě potřeby rozšířena i na vztahy mezi podezřelým a jeho obhájcem.
- (10) Odpovídající pomoc by rovněž měla být poskytnuta podezřelým s poruchou sluchu nebo řeči.
- (11) Povinnost zajistit péči podezřelým, kteří nejsou schopni rozumět soudnímu řízení nebo jej sledovat, podporuje nestranný výkon spravedlnosti. Státní zástupce a donucovací a soudní orgány by proto měly zajistit, aby podezřelé osoby v potenciálně ohroženém postavení mohly účinně vykonávat svá práva. Tyto orgány by si měly být vědomy veškerých potenciálních ohrožení a měly by přijmout vhodné kroky k zabezpečení těchto práv. Vždy by tak měly učinit v případě, že podezřelý je nezletilou osobou nebo že trpí takovým postižením, které neumožňuje jeho aktivní účast v řízení.
- (12) Povinností členských států by mělo být poskytovat odbornou přípravu soudcům, právním zástupcům a důležitým soudním zaměstnancům, aby byla zaručena kvalita tlumočení a překladu.
- (13) Toto rámcové rozhodnutí ctí základní práva a zachovává zásady zakotvené v Listině základních práv Evropské unie. Toto rámcové rozhodnutí usiluje především o podporu práva na svobodu, práva na spravedlivé řízení a práva na obhajobu.
- (14) Jelikož cíle dosáhnout společných minimálních norem nemohou členské státy dosáhnout jednostranným jednáním, ale pouze na úrovni Evropské unie, může Rada přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity podle článku 2 Smlouvy o

Evropské unii a článku 5 Smlouvy o založení Evropského společenství. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou ve výše uvedeném článku toto rámcové rozhodnutí nepřekračuje rámec toho, co je pro dosažení uvedeného cíle nezbytné,

PŘIJALA TOTO RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Oblast působnosti

1. Tímto rámcovým rozhodnutím se stanoví pravidla týkající se práva na tlumočení a překlad při trestním řízení a při řízení týkajícím se výkonu evropského zatýkacího rozkazu.
2. Tato práva se vztahují na jakoukoli osobu od okamžiku, kdy jí příslušné orgány členských států sdělí, že je podezřelá ze spáchání trestného činu, až do ukončení trestního řízení („podezřelý“).

Článek 2

Právo na tlumočení

1. Členské státy zajistí, aby podezřelému, který nerozumí jazyku trestního řízení, ani tímto jazykem nemluví, byly za účelem zajištění spravedlivého trestního řízení poskytnuty tlumočnické služby. Tlumočení se poskytuje při řízení před vyšetřovacími a soudními orgány, a to včetně během policejního výslechu, při všech nutných schůzkách podezřelého s obhájcem, při všech soudních jednáních a při všech nezbytných předběžných jednáních.
2. Členské státy zajistí, aby podezřelému bylo v případě nutnosti tlumočeno právní poradenství, které je mu poskytováno při trestním řízení.
3. Členské státy zajistí, aby byl zaveden postup pro zjištění, zda podezřelý rozumí jazyku trestního řízení a zda tímto jazykem mluví.
4. Členské státy zajistí, aby existovalo právo odvolat se proti rozhodnutí, že tlumočení není potřebné.
5. Právo na tlumočení se vztahuje i na pomoc osobám s poruchou sluchu nebo řeči.
6. Při řízeních týkajících se výkonu evropského zatýkacího rozkazu členské státy zajistí, aby každé osobě, která je účastníkem takového řízení a nerozumí jazyku tohoto řízení nebo jím nemluví, bylo poskytnuto tlumočení.

Článek 3

Právo na překlad podstatných dokumentů

1. Členské státy zajistí, aby podezřelému, který nerozumí jazyku příslušného trestního řízení, byl za účelem zaručení spravedlivého trestního řízení poskytnut bezplatný překlad všech podstatných dokumentů.

2. Podstatnými dokumenty, které mají být přeloženy, se rozumí mimo jiné příkaz k zadržení omezující osobní svobodu příslušné osoby, obžaloba anebo obvinění, podstatné důkazní materiály a rozsudek.
3. Podezřelý nebo jeho obhájce mohou předložit odůvodněnou žádost o překlad dalších dokumentů, mimo jiné právního poradenství poskytnutého písemně obhájcem podezřelého.
4. Členské státy zajistí, aby existovalo právo odvolat se proti rozhodnutí o zamítnutí překladu jakéhokoliv dokumentu uvedeného v odstavci 2.
5. Při řízeních týkajících se výkonu evropského zatýkacího rozkazu členské státy zajistí, aby každé osobě, jež je účastníkem takového řízení a nerozumí jazyku, v němž je evropský zatýkací rozkaz vydán, byl poskytnut překlad tohoto dokumentu.

Článek 4

Členské státy nesou náklady na tlumočení a překlad

Členské státy hradí náklady na tlumočení a překlad vzniklé při uplatňování článků 2 a 3.

Článek 5

Kvalita tlumočení a překladu

1. Tlumočení a překlad se poskytují takovým způsobem, aby se zajistilo, že podezřelý je schopen úplně vykonávat svá práva.
2. Členské státy nabízejí odbornou přípravu soudcům, právním zástupcům a dalším příslušným soudním zaměstnancům, aby bylo zajištěno, že podezřelý je schopen řízení porozumět.

Článek 6

Ustanovení o zákazu snížení úrovně právní ochrany

Žádné ustanovení tohoto rámcového rozhodnutí nesmí být vykládáno tak, že omezuje jakákoliv práva a procesní záruky, které mohou být zaručeny Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod nebo podle zákonů členského státu, které poskytují vyšší úroveň ochrany, nebo se od těchto práv a procesních záruk odchyluje.

Článek 7

Provádění

Členské státy přijmou opatření nezbytná pro dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím nejpozději do¹⁸

Ve stejné lhůtě sdělí členské státy Radě a Komisi znění předpisů, kterými do svého vnitrostátního práva provádějí povinnosti, jež pro ně z tohoto rámcového rozhodnutí vyplývají.

¹⁸ 24 měsíců od vyhlášení tohoto rámcového rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 8

Zpráva

Do¹⁹ předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě, zprávu hodnotící, do jaké míry přijaly členské státy opatření nezbytná k dosažení souladu s tímto rámcovým rozhodnutím, společně s případnými legislativními návrhy.

Článek 9

Vstup v platnost

Toto rámcové rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne [...].

Za Radu

předseda / předsedkyně

¹⁹ 36 měsíců od vyhlášení tohoto rámcového rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*.